

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TUULIVOIMALOIDEN MELUTASON OHJEARVOISTA

Ramboll Finland Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa.

Päivämäärä 15.12.14

Ramboll toivoo, että tuulivoimaloiden meluasetus parantaa edellytyksiä kehittää tuulivoimalla tapahtuvaa energiantuotantoa tasapainoisesti siten, että tuulivoimaprojektien suunnittelijat voivat suunnitella kestäviä ratkaisuja. Tällöin tuulivoimainvestoinnit voidaan toteuttaa ja tuulivoimaloita käyttää aiheuttamatta ihmisille kohtuutonta terveys- tai viihtyvyyshaittaa.

Ramboll
Kiviharjuntie 11
90220 OULU

P +358 20 755 611
F +358 20755 6201
www.ramboll.fi

Asiantuntijamme ovat jo toteuttaneet tai ovat parhaillaan toteuttamassa yhteensä noin 40:ää tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja noin 70:ää tuulivoimahankkeen osayleiskaavaa. Näiden lisäksi olemme tehneet pelkän melumallinnuksen 35 hankkeeseen. Useissa hankkeissa mm. meluvaikutuksia on selvitetty suunnittelun eri vaiheissa esisuunnittelusta ja ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA) aina kaavoitukseen ja rakennuslupavaiheeseen saakka. Rambollin melun ja akustiikan asiantuntijat olivat mukana Ympäristöministeriön kokoamassa työryhmässä, joka valmisteli ohjeistuksen tuulivoimaloiden äänen mallintamisesta ja mittaamisesta.

Tällä hetkellä pyrimme varmistamaan tuulivoimaloiden käytettävyyden ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja kaavoituksessa niin, että Ympäristöministeriön asettamat suunnittelun ohjearvot eivät ylitä häiriintyvissä kohteissa. Kaavamääräyksellä velvoitamme laatimaan uuden melumallinnuksen valitulla voimalatyypillä ennen rakennusluvan myöntämistä ja näin varmistamaan, ettei melu ylitä ohjearvoja.

Tuulivoimahankkeiden suunnittelussa olemme nähneet mm. seuraavia ongelmia, joista on erilaisia tulkintoja:

- onko yksittäinen asuinrakennus tai loma-asunto alue, jonka kiinteistöllä ohjearvot eivät saa ylittyä.
- onko metsästysmaja loma-asuntoalue
- onko maatilan pääkeskus asuntoalue
- muodostaako ulkoilureitti ja sen varressa oleva laavu virkistysalueen
- kuinka usein vuoden aikana saavat meluohjearvot ylittyä; onko esim. 1 % vuoden tunneista hyväksyttävä poikkeus
- pitääkö meluohjearvoja noudattaa luonnonsuojelualueilla, joiden luontoarvot eivät melusta häiriinny eikä aluetta käytetä luonnon tarkkailuun tai virkistykseen
- noudatetaanko loma-asuntojen ohjearvoja myös niillä loma-asunnoilla, joilla ei talvisin oleskella
- ympäristölupamenettely on johtanut useiden vuosien hallinnolliseen prosessiin

Usein tuulivoimahankkeiden suunnittelussa on määrääväksi tekijäksi muodostunut loma-asuntojen meluohjearvojen saavuttaminen yöaikaan. Suomessa loma-asunto voi olla rakennus, jonka rakenteiden äänen ja lämmön eristävyys on heikko. Katsomme, että olisi kohtuullista, että loma-asuntojen rakenteiden äänen eristävyydestä annettaisiin määräyksiä.

Kommentit asetukseen:

1 §

Soveltamisala

Asetusluonnoksen 1§:n mukaan

Tätä asetusta sovelletaan maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa sekä lupamenettelyissä ja valvonnassa tuulivoimaloiden melusta aiheutuvien terveyshaittojen sekä tuulivoimaloiden melusta aiheutuvan muun merkittävän ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Tuulivoimaloiden meluvaikutuksia säädellään usean eri lain mukaisten menettelyjen kautta. Näitä ovat maankäyttö- ja rakennuslaki, ympäristönsuojelulaki ja terveyslainsäädäntö. Lisäksi meluvaikutuksia voidaan hallita ja rajoittaa myös yksityis- ja rikosoikeudellisten prosessien kautta. Ehdotetun 1§:n sanamuodosta ei käy yksiselitteisesti ilmi, ohjaako asetus kaikkien näiden lakien mukaisia menettelyjä. Tarkoitus lienee, että soveltamisala rajautuu selkeästi ympäristö- ja terveysperusteisiin hallintoprosesseihin. Soveltamisalarajausta voisi tarkentaa yksityiskohtaisemmaksi.

Ympäristön pilaantumisen määritelmä asetusluonnoksessa perustuu valtuutussäännöksen kautta ympäristönsuojelulain (527/2014) 142 §, joka sääntelee ääniympäristön laatua. Säännöksen mukaan kaikessa toiminnassa on tavoiteltava sellaista ääniympäristön laatua, jossa vaarallista tai haitallista ääntä (melu) ei esiinny terveyshaittaa tai merkittävää muuta YSL 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa aiheuttavassa määrin. Tarkentavia säännöksiä eri melulähdetyypeille voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Selvyyden vuoksi tuulivoimameluasetuksen 1 §:ssä voisi olla selventävä viittaus suoraan YSL 142 §:ään tai YSL:n mukaiseen pilaantumisen määritelmään, koska asetuksen omassa määritelmäpykälässä tällaista ei ole.

2 §

Määritelmät

Määritelmien (2§) kohdassa 3 todetaan esimerkiksi

3) Vapaa-ajan asutuksella rakennusta, jonka käyttötarkoituksena on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rakennusluvan perusteella muu kuin ympärivuotinen ja jatkuva asuminen;

Kokemuksemme perusteella voimme sanoa, että tämä määrittely johtaa hyvin erilaisiin tulkintoihin. Määritelmä voidaan tulkita jopa niin, että yksittäiset talousrakennukset ja tilapäiseen oleskeluun tarkoitettut rakennukset tulkitaan vapaa-ajan asutukseksi. Siksi ehdotamme, että erityyppisten alueiden käyttötarkoituksen lähtökohdaksi otettaisiin alue, joka on muodostunut maankäyttö- ja rakennuslain mukaisilla luvilla tai joka on varattu tähän tarkoitukseen oikeusvaikutteisessa, rakentamiseen oikeuttavassa kaavassa. Erityyppisten alueiden termeinä tulisi käyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa ja rakennusluvuissa käytettyjä termejä. Ehdotamme määritelmien muotoilemista seuraavasti:

2) Pysyvän asutuksen alueella rakennusryhmää, jonka käyttötarkoituksena on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rakennusluvan tai oikeusvaikutteisen osayleiskaavan tai asemakaavan perusteella asuntoalue.

3) Loma-asuntoalueella rakennusryhmää, jonka käyttötarkoituksena on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen rakennusluvan tai oikeusvaikutteisen osayleiskaavan tai asemakaavan perusteella loma-asutus.

4) Virkistysalueella yleisessä virkistyskäytössä olevia tai maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa oikeusvaikutteisessa yleis- tai asemakaavassa yleiseen virkistykseen osoitettuja alueita

3§

Ohjearvot ulkona

Ohjearvot ulkona ei määrittele riittävällä tarkkuudella aluetta, jossa ohjearvot eivät saa ylittyä. Siksi ehdotamme, että 1 momenttia täsmennetään seuraavasti:

Melupäästön takuarvon perusteella määritelty tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuva melutaso ei saa ulko-oleskelualueilla ja asuntojen pihapiirissä ylittää melulle...

Ohjearvojen taulukkoon ehdotamme seuraavia muutoksia:

Alueet: Esitämme aiempia kommentteja mukaillen seuraavia nimityksiä:

- asuntoalue
- loma-asuntoalue

Valtioneuvoston päätöksen mukaiset ohjearvot jäävät voimaan muiden melua tuottavien tekijöiden osalta, esimerkiksi teollisuusalueiden ja liikenneväylien ympäristössä. Siten asuntoalueelle saattaa aiheutua muuta melua, joka on voimakkuudeltaan sellainen, että tuulivoimalat eivät käytännössä vaikuta melutasoon juurikaan. Näillä perusteilla asunto-alueilla sovellettavia ohjearvoja tulisi voida tapauskohtaisesti harkita arvioimalla tuulivoimaloiden aiheuttamaa vaikutusta alueen kokonaismelutasoon.

Lisäksi ehdotamme uutta aluetta:

- Luonnonsuojelualue. Sen ohjearvoiksi esitämme päivällä 45 ja yöllä 40 dB. Yöajan ohjearvoa ei tarvitse noudattaa, mikäli aluetta ei käytetä säännöllisesti yöaikaiseen luonnon tarkkailuun. Samaa ohjearvoa tulisi käyttää myös kansallispuistojen alueella.

4§

Sisämelu

Asetuksen perusteluissa kerrotaan valmistelussa olevasta sisämelua koskevasta asetuksesta. On varmistettava, etteivät asetukset ole ristiriidassa keskenään. Tulee välttää tilanne, että tuulivoimatuotannolle muodostuu tosiasiallisesti meluperusteisia rajoituksia sisämelusta johtuen, vaikka ulkomelulle asetetut ohjearvot alittuisivat. Ongelma voi konkretisoitua esimerkiksi vanhojen vapaa-ajan asuntojen osalta, jotka rakenteellisesti eivät täytä voimassaolevia rakennusmääräyksiä ja joiden meluneristävyys siksi on heikkoa.

5§

Mittaustulokseen tehtävä korjaus

Mikäli impulssimaisuus mainitaan asetuksessa, sen kriteerit tulee määritellä yksiselitteisesti. Vähintäänkin tulee määritellä miten ja missä kriteerit määritellään ja kenen toimesta tämä tapahtuu. Muutoin päädytään samanlaiseen tilanteeseen, jossa ollaan impulssimaisuuden ja VnP 993/1992 osalta. Selkeää yhdenmukaista linjaa impulssimaisuuskorjauksen soveltamiselle ei edelleenkään ole. Sama koskee kapeakaistaisuutta ja merkityksellistä sykintää.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Siirtymäsäännöksestä ei käy ilmi, tuleeko asetus välittömästi voimaan kaikkien jo rakennettujen tuulivoimaloiden osalta tai sovelletaanko sitä rakennettuihin kohteisiin esimerkiksi ympäristölupamääräysten tarkistamisesta lähtien. Mikäli näin tapahtuu, voi vakituisten asuntojen ohjearvojen kiristyminen johtaa voimalaitosten eriarvoiseen kohteluun ja siten mahdollisesti toiminnan rajoittamiseen. Myöskään kansalaisten näkökulmasta erilaiset ohjearvot eri hankkeilla eivät toteuta yhdenvertaista kohtelua. Ehdotamme, että asetuksen mukaisten ohjearvojen noudattamiselle rakennetuissa voimaloissa annettaisiin sopiva määräaika. Näin annettaisiin toiminnanharjoittajille mahdollisuus mukauttaa tuulivoimalansa asetuksen mukaisiksi.

Tulkintaongelmia tulee siirtymäsäännöksestä johtuen myös siitä, mitä asetusta noudatetaan, kun kaava on ollut nähtävillä, mutta rakennuslupaa haetaan vasta asetuksen tultua voimaan. Onko tarkoitettu, että rakennusluvassa tai muussa myöhemmässä luvassa, joka perustuu 1 momentin mukaiseen kaavaan, ei tätä asetusta sovelleta?

Espoossa, Lahdessa ja Oulussa 15. joulukuuta 2014

Ramboll Finland Oy

Veli-Pekka Alkula
Business Area Manager, Wind Power

Matti Kautto
Johtava asiantuntija, kaavoitus

Sanna Suvanto
Yksikönpäällikkö, ympäristölakiasiat

Janne Ristolainen
Projektipäällikkö, melumittaukset ja -mallinnus